KOMISIA EURÓPSKYCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 30.9.2009
KOM(2009) 495 v konečnom znení

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

Európska únia a Latinská Amerika: partnerstvo globálnych hráčov

{SEK(2009) 1227}

Európska únia a Latinská Amerika: partnerstvo globálnych hráčov

1. ÚVOD

Strategické partnerstvo medzi Európskou úniou (EÚ) a krajinami Latinskej Ameriky a Karibiku (LAK)[1] bolo založené v Rio de Janeiro v roku 1999. Za posledných desať rokov sa v Európe, v Latinskej Amerike aj v celosvetovom meradle mnohé zmenilo, čo viedlo k vzniku nových výziev a nových priorít.

V oznámení sa vyhodnocuje aktuálny stav vývoja strategického partnerstva, pokiaľ ide o Latinskú Ameriku, a výsledky stratégie Komisie pre Latinskú Ameriku, uvedené v oznámení Komisie z roku 2005 „*Posilnené partnerstvo medzi Európskou úniou a Latinskou Amerikou*“[2]. Tieto dva regióny v poslednom desaťročí spolupracovali na spoločnom programe v rámci viacerých fór v oboch týchto regiónoch, ako aj dvojstranných, viacstranných a pre jednotlivé odvetvia špecifických fór zaoberajúcich sa širokou škálou otázok. EÚ je v súčasnosti druhým najväčším obchodným partnerom Latinskej Ameriky a zároveň je najväčším investorom v tomto regióne. Európska komisia financovala v posledných desiatich rokoch viac ako 450 projektov a programov v hodnote viac ako 3 miliardy EUR. Na základe získaných skúseností sa v tomto oznámení vytyčujú ciele a zámery, ktorými by sa v budúcich rokoch mala riadiť stratégia Komisie v danom regióne.

Oznámenie sa zameriava aj na výzvy, ktoré vznikajú v týchto dvoch regiónoch v dôsledku globálnej hospodárskej a finančnej krízy (ďalej len „kríza“) a zmien klímy a na ďalšie témy, ktoré boli nastolené v politickej agende zameranej na vzťahy medzi týmito dvoma regiónmi, pokiaľ ide o Latinskú Ameriku, najmä na problematiku migrácie.

Časovo sa to zhoduje so priebežným hodnotením (Mid-Term Review – MTR) strategických dokumentov Európskeho spoločenstva týkajúcich sa jednotlivých regiónov a krajín na obdobie rokov 2007 – 2013, a je preto príležitosťou na prispôsobenie existujúcich nástrojov spolupráce novým potrebám a okolnostiam.

Oznámenie zároveň predstavuje príspevok ku konštruktívnym prípravám budúceho samitu krajín EÚ a LAK, ktorý sa bude konať na jar 2010 v Španielsku. Usiluje sa o dosiahnutie súčinnosti s ostatnými inštitucionalizovanými politickými dialógmi, na ktorých sa zúčastňuje EÚ alebo jej členské štáty (napr. zasadanie ministrov krajín EÚ a skupiny Rio a iberoamerické samity). To by malo posilniť spojenectvo EÚ a Latinskej Ameriky.

2. STRATEGICKÍ PARTNERI, GLOBÁLNI HRÁČI: DOSIAHNUTÉ VÝSLEDKY A NOVÉ VÝZVY

2.1. Dosiahnuté výsledky

Komisia sa vo svojom oznámení z roku 2005 „*Posilnené partnerstvo medzi Európskou úniou a Latinskou Amerikou*“ usiluje o posilnenie politického a strategického dialógu medzi týmito dvoma regiónmi v celom rade dôležitých oblastí. Medzi jej hlavné ciele – ktoré zostávajú

---

1 Proces prípravy samitu EÚ-LAK zahrňuje aj krajiny Karibiku, ktoré sú stranami Dohody z Cotonou. Toto oznámenie sa zameriava na vzťahy medzi EÚ a Latinskou Amerikou.

2 KOM(2005) 636 z 8.12.2005.

súčasnými strategickými politickými prioritami EÚ – patrí: podpora regionálnej integrácie a rokovaní vedených na účel vytvorenia dohôd o pridružení s jednotlivými oblasťami v Latinskej Amerike, usmernenie rozvojovej spolupráce v záujme zníženia chudoby a sociálnej nerovnosti a zlepšenia úrovne vzdelávania.

Hlavné výsledky vzťahov medzi týmito dvoma regiónmi možno zhrnúť takto:

- Zvýšená koordinácia strategických tém a politických a odvetvových dialógov

Proces prípravy samitu EÚ-LAK hrá pri realizácii strategického partnerstva kľúčovú úlohu. Uľahčuje dialóg na najvyššej úrovni, zdôrazňuje osobitnú povahu vzťahov a podporuje program týkajúci sa týchto dvoch regiónov. Posledný samit v Lime v roku 2008 bol príležitosťou na prediskutovanie stanovísk k strategickým témam, ktoré majú v rámci programu týkajúceho sa týchto dvoch regiónov, ako aj medzinárodného programu vysokú prioritu – napríklad k problematike chudoby a zmeny klímy. Taký istý trend možno pozorovať na ostatných stretnutiach na vysokej úrovni týkajúcich sa týchto dvoch regiónov, ako je zasadanie ministrov krajín EÚ a skupiny Rio, ktoré sa uskutočnilo v Prahe (máj 2009) a bolo zamerané na hospodársku a finančnú krízu, obnoviteľné energie a energetickú bezpečnosť.

V posledných rokoch sa odvetvové politické dialógy na vysokej úrovni týkajúce sa oboch týchto regiónov zintenzívnili, a to predovšetkým dialógy zamerané na problematiku udržateľného rozvoja, drog a migrácie. Komisia v rámci príprav na samit v Lime zorganizovala prvé zasadnutie ministrov krajín EÚ a LAK zamerané na životné prostredie (Brusel, marec 2008). Čoraz dôležitejšou problematikou v rámci vzťahov medzi týmito dvoma regiónmi sa stáva boj proti zmene klímy, ktorý bol zároveň jednou z kľúčových tém na samite v Lime.Tento samit viedol zavedeniu programu EUrocLIMA – spoločnej iniciatívy EÚ a Latinskej Ameriky na podporu spolupráce týchto dvoch regiónov v oblasti zmeny klímy, ktorej cieľom je zníženie vplyvov zmeny klímy a prispenie k zmierneniu jej nepriaznivých účinkov. Samit v Lime zároveň vyzval k ďalšiemu rozvoju štruktúrovaného a komplexného dialógu o migrácii, ktorý sa začal 30. júna 2009 a ktorý sa zaoberá otázkami týkajúcimi sa legálnej a nelegálnej migrácie, ako aj migrácie a rozvoja. Dialógy sa rozvíjajú aj na subregionálnej a bilaterálnej úrovni, napríklad o problematike drog, ľudských práv, vzdelávania, kultúry, vedy a technológií.

Popritom je dôležitou zložkou strategického partnerstva medzi EÚ a LAK aj prehlbovanie spolupráce medzi Latinskou Amerikou a Karibikom. Viaceré vyhlásenia prijaté na samitoch vyzývajú k podpore konsolidácie vzťahov medzi EÚ a širšou karibskou oblasťou. Oba subregióny už spájajú rôzne zmluvy a dohody. Spolupráca medzi krajinami nachádzajúcimi sa na pobreží Karibského mora sa odohráva aj prostredníctvom Asociácie karibských štátov (ACS), v ktorej sa Komisia stala na jar 2009 pozorovateľom.

Samity	**Hlavné výsledky, pokiaľ ide o Latinskú Ameriku**
1. Rio de Janeiro 1999	Začatie strategického partnerstva medzi EÚ a LAK; Začatie rokovaní medzi EÚ a MERCOSURom.
2. Madrid 2002	Oznámenie dohody o pridružení medzi EÚ a Čile; začatie programu ALBAN; začatie uskutočňovania spoločnej koncepcie EÚ a LAK zameranej na priestor vyššieho vzdelávania a vedomostí.

3. Guadalajara 2004	Začatie programu EUROsociAL.
4. Viedeň 2006	Začatie rokovaní medzi EÚ a Strednou Amerikou o dohode o pridružení; Začatie rokovaní medzi EÚ a **Andským spoločenstvom (**CAN); Vytvorenie EuroLATu.
5. Lima 2008	Začatie programu EUrocLIMA; Koncepcia Nadácie EÚ-LAK; prijatie rozhodnutia o začatí štruktúrovaného a komplexného dialógu o migrácii.

- Podpora sociálnej súdržnosti

Krajiny Latinskej Ameriky zohrávajú čoraz dôležitejšiu úlohu pri vytváraní nových foriem ekonomického a sociálneho riadenia na globálnej úrovni a v posledných rokoch dosiahli značný pokrok pri zlepšovaní sociálnych politík. Nerovnosť a sociálne vylúčenie však aj napriek tomu zostávajú v tomto regióne pálčivým problémom. Práve preto je podpora sociálnej súdržnosti kľúčovým politickým cieľom strategického partnerstva od jeho začatia na samite v Guadalajare. Očividný je vzájomný prospech, ktorý prináša dialóg medzi oboma týmito regiónmi týkajúci sa takých otázok, ako je rozvoj zručností potrebných na uspokojenie potrieb trhu práce, zamestnávanie mladých ľudí, rozšírenie sociálnej ochrany a dôstojné pracovné podmienky.

Na podporu sociálnej súdržnosti v regióne sa urobilo veľa. Po uskutočnení viedenského samitu EÚ-LAK v roku 2006 sa v roku 2007 začalo prvé fórum EÚ-LAK o sociálnej súdržnosti. Veľká časť finančných prostriedkov, ktoré sú k dispozícii pre spoluprácu ES s Latinskou Amerikou, bola pridelená na účel sociálnej súdržnosti. Dialóg a spolupráca medzi štátnymi orgánmi, medzinárodnými inštitúciami a občianskou spoločnosťou sa zintenzívnili aj v rámci programov EUROsociAL a URB-AL.

Komisia rozvíja cennú spoluprácu s organizáciami, ako je Medziamerická rozvojová banka (IDB), Rozvojový program Organizácie spojených národov (UNDP), Hospodárska komisia pre Latinskú Ameriku a Karibskú oblasť Spojených národov (ECLAC), Svetová banka (WB) a Medzinárodný menový fond (IMF). To všetko významnou mierou prispieva ku koncepčným a prevádzkovým činnostiam medzinárodných inštitúcií a k rozvojovým plánom v tomto regióne, a to predovšetkým prostredníctvom zbližovania stanovísk a prístupov k sociálnej súdržnosti.

Nadviazali sa dialógy medzi oboma regiónmi o fiškálnych politikách, ktoré by mali prispieť k lepšiemu rozdeleniu príjmov a bohatstva. V období od roku 2008 sa uskutočnili dve fóra EÚ-LAK na vysokej úrovni zamerané na problematiku fiškálnych politík, ktoré poskytli platformu na vzájomnú výmenu skúseností a umožnili poukázať na konkrétny vplyv spolupráce Komisie v tejto oblasti. Napríklad Uruguaj v roku 2007 za podpory Komisie reformovala svoj daňový systém, čo viedlo k zvýšeniu príjmov a následne umožnilo výrazný nárast výdavkov v sociálnej oblasti.

- Posilnenie vzťahov s partnermi v regióne

Partnerstvo týchto dvoch regiónov sa posilňuje dvoma spôsobmi: utužovaním vzťahov so subregiónmi a s jednotlivými krajinami.

Hlavnou politickou prioritou vo vzťahoch EÚ s Latinskou Amerikou a s Karibikom zostáva aj naďalej podpora regionálnej integrácie, ako to vidieť predovšetkým na rokovaniach o dohodách o pridružení so subregiónmi. Rokovania so Strednou Amerikou prebiehali zdarne až do chvíle, keď Honduras zasiahla politická kríza. Očakáva sa však, že tieto rokovania sa ihneď po stabilizácii situácie obnovia.

Keď rokovania narazili na ťažkosti, EÚ predložila alternatívne riešenia na podporu príslušných krajín a regiónov. V prípade Andského spoločenstva (CAN) pokus o uzatvorenie medziregionálnej dohody o pridružení nebol zavŕšený úspechom. Na žiadosť rady andských krajín im však EÚ ponúkla možnosť uzatvoriť obchodnú dohodu na regionálnom základe, ako aj možnosť rozšíriť politickú dohodu a dohodu o spolupráci z roku 2003.

Po pozastavení rokovaní s MERCOSURom v roku 2004 sa dosiahol pokrok v politickom dialógu a spolupráci a ďalej sa rozšíril politický program. EÚ aj naďalej prisudzuje vysokú prioritu čo najskoršiemu obnoveniu rokovaní, a to aj v oblastiach, v ktorých sa zistili určité obmedzenia, a skúma praktické možnosti ďalšej podpory integrácie a vzájomného prepojenia v tomto regióne.

EÚ zároveň nadväzuje bližšie vzťahy s jednotlivými krajinami v Latinskej Amerike a v Karibiku. Komplexné dohody s Čile a s Mexikom viedli k výraznému utuženiu bilaterálnych vzťahov a k posilneniu politických, ekonomických a obchodných väzieb a k vytvoreniu podmienok na spoluprácu v širokej škále oblastí. EÚ a Čile spolupracujú na vytvorení „Združenia pre rozvoj a inovácie“. Uzatvorili sa strategické partnerstvá s Brazíliou a Mexikom, ktoré sa realizujú prostredníctvom ambicióznych akčných plánov a intenzívnejších dialógov. Zintenzívnilo sa úsilie o nadviazanie politického dialógu na vysokej úrovni s Argentínou.

Po rokoch stagnácie vzťahov sa nadviazal politický dialóg na vysokej úrovni a obnovila sa rozvojová spolupráca s Kubou, čo by časom mohlo viesť k vytvoreniu podmienok na prípravu zmluvného rámca vzťahov medzi EÚ a Kubou.

Od ustanovenia EuroLatu (Euro-Latinskoamerického parlamentného zhromaždenia) na viedenskom samite je zrejmý plodný a dynamický charakter parlamentného dialógu. Vedú sa aj pravidelné dialógy s organizáciami občianskej spoločnosti, aby sa zabezpečilo ich zapojenie do partnerstva a konkrétne aj do rokovaní o dohodách o pridružení.

2.2. Nové výzvy

Od roku 2005 sa okolnosti, za akých partnerstvo funguje, zmenili. Stali sa komplexnejšími, a vznikli nové globálne výzvy, ktoré treba riešiť.

Na oba regióny doľahli vážne dôsledky kolísajúcich cien potravín a ďalších komodít, ktoré hospodárska a finančná kríza zhoršila. Vďaka ekonomickej reforme a trvalému rastu v posledných rokoch je však Latinská Amerika lepšie pripravená čeliť tejto kríze, než bola pri predchádzajúcich vonkajších šokoch. Aj napriek tomu však kríza poznamenala aj úroveň priamych zahraničných investícií a poukázaných platieb v regióne, pričom vývoz sa znižuje. Pre obnovenie dôvery v ekonomiku a prekonanie súčasnej situácie má zásadný význam zvrátenie týchto trendov. Dôležité však je, aby sa pritom nesiahlo k protekcionizmu. Závažné sú aj sociálne dôsledky krízy, a to predovšetkým na najviac zraniteľné vrstvy spoločnosti, a pre mnohé krajiny bude vzhľadom na to mimoriadne náročné presadzovanie sociálnej súdržnosti.

Negatívne vplyvy zmeny klímy sú už v Latinskej Amerike citeľné a je pravdepodobné, že v nadchádzajúcom desaťročí sa stanú ešte viac závažnými, čo by mohlo do značnej miery zhoršiť vyhliadky na dosiahnutie udržateľného rozvoja. Veľmi ohrozená je bohatá biodiverzita a poľnohospodárska produktivita Latinskej Ameriky. Mnoho latinskoamerických krajín zároveň predstavuje veľmi dôležitých rokovacích partnerov pri medzinárodných rokovaniach o klíme a má dobré predpoklady na prevzatie vedúceho postavenia pri presadzovaní nízkouhlíkových rozvojových riešení, efektívneho využívania energie a obnoviteľných energií na domácej pôde. Pokiaľ ide o zmierňovanie negatívnych dôsledkov, mimoriadne dôležitý je boj proti odlesňovaniu v tomto regióne, a preto by sa mu mala prisudzovať zodpovedajúca priorita v našom dialógu a v oblasti spolupráce. Z týchto dôvodov bude nanajvýš dôležitá spolupráca s Latinskou Amerikou zameraná na prispôsobovanie sa zmene klímy a zmierňovanie jej dôsledkov, na vedu a techniku a na znižovanie rizika vzniku prírodných katastrof.

K najpálčivejšiemu problému v regióne, ktorým je boj proti chudobe, sa v poslednom období pridala kriminalita. Nelegálne drogy, obchodovanie s ľuďmi, organizovaný zločin a násilie sú na vzostupe, čo narúša stabilitu, bezpečnosť, správu vecí verejných a rozvoj v postihnutých krajinách a regiónoch. V tejto súvislosti má kľúčový význam aj spolupráca medzi všetkými krajinami, ktorými prechádzajú hlavné trasy prevozu drog.

Ďalší problém predstavuje migrácia, ktorá však zároveň ponúka príležitosti pre partnerstvo, pretože má potenciál priniesť hospodársky, sociálny a kultúrny prospech pre krajiny pôvodu aj pre cieľové krajiny. Preto treba migráciu správne riadiť, aby z nej mali prospech všetky zainteresované krajiny aj samotní migranti, a to za plného rešpektovania ľudských práv. Mimoriadne dôležitý je preto štruktúrovaný a komplexný dialóg medzi oboma regiónmi, ktorý bol nadviazaný v júni 2009, a to predovšetkým vzhľadom na narastajúce migračné toky z krajín LAK do EÚ. Tento dialóg poskytne platformu na výmenu názorov a dosiahnutie vzájomného pochopenia situácie, problémov a potrieb všetkých zainteresovaných. V záujme dosiahnutia toho sa dialóg bude musieť otvorene a vyváženým a konštruktívnym spôsobom zaoberať všetkými aspektmi migrácie, pričom zúčastnené strany budú musieť prevziať príslušné zodpovednosti za riadenie migračných tokov.

Posilnenie účinného multilateralizmu je pre partnerstvo spoločným záväzkom aj výzvou. Viac by sa malo urobiť pre využitie celkového potenciálu EÚ a Latinskej Ameriky v prospech riešenia mnohých globálnych otázok, na ktoré sa politiky oboch strán zameriavajú. Je potrebné dosiahnuť väčší vplyv na medzinárodnej scéne, kde tieto dva regióny predstavujú približne jednu tretinu členských krajín OSN a skupiny G 20.

3. VYHLIADKY DO BUDÚCNOSTI: NOVÉ STRATÉGIE, NOVÉ ODPOVEDE

3.1. Zintenzívnenie dialógu medzi regiónmi

- celkový potenciál politického kapitálu, ktorý priniesli samity, sa ešte nevyužíva v plnej miere. To by sa mohlo vyriešiť väčším zameraním samitov na dosiahnutie konkrétnych výsledkov. Dialóg by sa preto mal zameriavať na operačné ciele a na prostriedky na ich dosiahnutie. Samity by sa mali upriamiť na niekoľko konkrétnych iniciatív a mali by sa stať hlavným nástrojom na plánovanie spolupráce v oboch regiónoch.

- Malo by sa uvažovať o posilnení dialógu a koordinácie s inými regionálnymi procesmi, ako sú iberoamerické samity, Únia juhoamerických štátov (UNASUR), Organizácia amerických štátov (OAS), atď.

- Dialóg a koordinácia stratégií by sa mali zintenzívniť v rade kľúčových oblastí, ktoré sú úzko spojené s globálnymi problémami vrátane migrácie.

- Dialóg by mal byť komplexný a mala by sa doň zapájať aj občianska spoločnosť, neštátne subjekty, kultúrne a finančné inštitúcie atď. Malo by sa to dosiahnuť za podpory Nadácie EÚ-LAK.

Návrhy:

– Zintenzívniť makroekonomický a finančný dialóg medzi regiónmi

Zvýšiť mieru zbližovania stanovísk zainteresovaných strán v záujme lepšieho riešenia problémov, ktoré vznikli v dôsledku krízy, podporiť globálny obchod a investície, odmietať protekcionizmus a spolupracovať na otázkach spojených s finančnou reguláciou a dohľadom a na reforme medzinárodných finančných inštitúcií v súlade s reformným programom skupiny G-20.

– Zintenzívniť dialóg o životnom prostredí, zmene klímy a znižovaní rizika vzniku prírodných katastrof, a o energetike.

V rámci OSN aj inde by mal pokračovať dialóg na podporu konsenzu a umožnenie úspešného uzatvorenia a implementácie medzinárodných dohôd, vrátane dohody o zmene klímy v Kodani v decembri 2009.

– Zintenzívniť dialóg o vede, výskume, vyššom vzdelávaní, technike a inováciách.

V rámci prípravy na samit v Španielsku v roku 2010 by sa mal viesť dialóg o vede a technike zameraný na otázky vedomostí a inovácií, aby sa dosiahol pokrok pri vytváraní priestoru vedomostí EÚ-LAK.[3] Pri posilňovaní vedecko-technickej spolupráce s LAK môže zohrávať významnú úlohu nedávno vytvorené Strategické fórum pre medzinárodnú spoluprácu EÚ (SFIC)[4]. Ministerské fórum V EÚ-LAK o informačnej spoločnosti v roku 2010 preskúma spoluprácu prebiehajúcu v oblasti informácií a komunikačných technológií.

– Zintenzívniť dialóg o zamestnanosti a sociálnych záležitostiach.

Politický dialóg v týchto dvoch regiónoch by mal pomôcť pokročiť s agendou o dôstojných pracovných podmienkach, vrátane prebiehajúcej globálnej diskusie o zamestnanosti a o sociálnej dimenzii prekonávania krízy a udržateľného rastu. Zároveň by mal pomôcť riešiť hlavné otázky zamestnaneckej politiky, ako je zosúladenie zručností s potrebami trhu práce, zamestnanosť mladých ľudí a rozšírenie sociálnej ochrany.

– Zintenzívniť dialóg v oboch regiónoch o migrácii.

---

[3] „Inovácie a vedomosti“ budú hlavnou problematikou aj na iberoamerickom samite (Portugalsko, november 2009).

[4] Toto fórum vytvorila Rada pre konkurencieschopnosť na svojom 2891. zasadnutí v decembri 2008.

Migrácia by sa mala riadiť tak, aby z nej mali plný prospech krajiny pôvodu aj cieľové krajiny, ako aj samotní migranti. Dialóg o migrácii by mal poskytnúť platformu na pravidelnú výmenu názorov, aby sa zvýšilo vzájomné pochopenie situácie, problémov a potrieb oboch regiónov.

Odporúčania

- Posilniť politický dialóg tak, aby boli samity viac zamerané na konkrétne akcie.
- Zabezpečiť konzistentnosť medzi agendami samitov a zasadaní ministrov.
- Rozhodne zintenzívniť politický dialóg o prioritných oblastiach súvisiacich s celosvetovými problémami, napr. s makroekonomickými a finančnými otázkami, bezpečnosťou a ľudskými právami, so zamestnanosťou a sociálnymi záležitosťami, s životným prostredím, zmenou klímy, energetikou, vyšším vzdelávaním a technológiami/inováciami.
- Rozvíjať a posilňovať mechanizmus koordinácie a spolupráce v drogovej oblasti medzi krajinami EÚ a LAK a otvorene a konštruktívne pokračovať v prebiehajúcom štruktúrovanom a komplexnom dialógu o migrácii v súlade s celkovým prístupom EÚ k migrácii.
- Okrem zapojenia sa do politického dialógu uplatniť operatívny prístup „zdola nahor“, a to posilnením vzájomnej prepojenosti a spolupráce v oblasti vedomostí a inovácií.

3.2. Posilňovanie regionálnej integrácie a vzájomnej prepojenosti

- EÚ by mala zdôrazniť svoj záväzok voči regionálnej integrácii v Latinskej Amerike, a to pokračovaním v prebiehajúcich rokovaniach a podporou integračného úsilia v regióne, vrátane nových inštitucionálnych zoskupení, ako je napr. UNASUR.
- V záujme poskytnutia väčšieho impulzu regionálnej integrácii a jej premeny na účinný nástroj na podporu udržateľného rozvoja a rastu by sa malo pokračovať v súčasnom podporovaní rozvoja udržateľnej infraštruktúry. Osobitný dôraz by sa mal klásť na vzájomnú prepojenosť. To predpokladá vytvorenie spoločných iniciatív a projektov, na ktorých by sa podieľal verejný sektor, súkromný sektor a finančné inštitúcie.
- Komisia na tento účel vytvorí Investičný nástroj pre Latinskú Ameriku (LAIF). Táto iniciatíva, ktorá bude inšpirovaná Investičným nástrojom európskej susedskej politiky (NIF),[5] združí grantové zdroje Spoločenstva a možné ďalšie grantové príspevky z členských štátov. Zo súčasného rozpočtu Spoločenstva sa na obdobie do roku 2013 vyčlení čiastka vo výške 100 miliónov EUR. Granty LAIF budú stimulovať mobilizáciu zdrojov z finančných inštitúcií na financovanie investičných projektov predovšetkým v troch oblastiach:

[5] Inovačný finančný mechanizmus zameraný na mobilizáciu dodatočných finančných prostriedkov na pokrytie investičných potrieb krajín susediacich s EÚ v oblasti infraštruktúry v odvetviach, ako je doprava, energetika, životné prostredie a sociálne záležitosti. Tento nástroj zároveň podporí aj súkromný sektor, napr. prostredníctvom operácií s rizikovým kapitálom zameraných na malé a stredné podniky.

i. vzájomná prepojenosť a infraštruktúra, predovšetkým efektívne využívanie energie a obnoviteľné energetické systémy, udržateľná doprava a komunikačné siete,

ii. sociálne záležitosti a odvetvie životného prostredia vrátane prispôsobovania sa zmene klímy a zmierňovania jej dôsledkov,

iii. zabezpečovanie rastu súkromného sektoru (predovšetkým malých a stredných podnikov).

LAIF bude preto nielen reagovať na krízu, ale aj podnecovať dlhodobejší rozvoj podporovaním udržateľných investícií v danom regióne.

Odporúčania

- Pokračovať v rokovaniach o dohodách o pridružení a podporovať integračné úsilie v rámci regiónu.
- Uplatňovať prístup „zdola nahor“ s cieľom podporiť regionálnu integráciu posilnením vzájomnej prepojenosti. Sprevádzkovať Investičný nástroj pre Latinskú Ameriku (LAIF).

3.3. Posilnenie bilaterálnych vzťahov: viac zohľadňovať rôznorodosť

Komisia zastáva názor, že je potrebné vybudovať hlbšie vzťahy a nadviazať štruktúrovanejší a intenzívnejší dialóg s jednotlivými krajinami v regióne. Tento dialóg by však mal priniesť pridanú hodnotu. Na tento účel by sa mal zintenzívniť bilaterálny dialóg a spolupráca v oblastiach spoločného záujmu, ako je energetika, doprava, výskum, veda a technika a dobrá správa daňových záležitostí – kde ešte možno vzťahy posilniť. To znamená prispôsobenie vzťahov v každom jednotlivom prípade, aby bolo možné dosiahnuť najväčší vzájomný prospech. Tento prístup dopĺňa a podporuje úsilie o dosiahnutie väčšej regionálnej integrácie.

Odporúčania

- Čo najlepšie využívať súčasné strategické partnerstvá (Brazília a Mexiko), súčasné dohody o pridružení (Čile a Mexiko) a dohody o bilaterálnej spolupráci.
- Pokiaľ ide o obchod, predovšetkým zavŕšiť rokovania o uplatňovaní hodnotiacej doložky v existujúcich dohodách s Čile a s Mexikom.
- Posilniť bilaterálne vzťahy s jednotlivými krajinami na doplnenie podpory, ktorú EÚ poskytuje regionálnym zoskupeniam.

3.4. Zameranie a prispôsobenie programov spolupráce

- Celkovým cieľom rozvojovej spolupráce EÚ je odstrániť chudobu a podnietiť udržateľný hospodársky a sociálny rozvoj vrátane dosiahnutia rozvojových cieľov tisícročia. To sa vzťahuje tak na latinskoamerické krajiny, ako aj na rozvojové krajiny. Tento politický cieľ by však mal byť prispôsobený danému regiónu, pretože sa týka aj niektorých rozvíjajúcich sa krajín a krajín, ktoré sú na hornej hranici kategórie krajín s priemerným príjmom.
- Mali by sa preskúmať výhody vyplývajúce z výraznej diverzifikácie nástrojov a cieľov spolupráce ES. Hoci EÚ by mala sústrediť finančné zdroje do najchudobnejších krajín,

zároveň by mala hľadať nové formy spolupráce s krajinami s vyššou úrovňou rozvoja. V prípade všetkých krajín to môže znamenať potrebu doplniť spoločné úsilie kladením väčšieho dôrazu na spoluprácu v oblastiach, ako je zmena klímy (prispôsobenie sa jej a zmiernenie jej dôsledkov), vyššie vzdelávanie, výskum v oblasti mnohojazyčnosti, veda a technika vrátane efektívneho využívania energie a obnoviteľných energetických systémov. Tento prístup by malo uľahčiť uplatnenie nástroja pre industrializované krajiny (ICI+).[6]

- EÚ by mala naďalej spolupracovať v oblasti sociálnej súdržnosti, a to predovšetkým prostredníctvom obnoveného programu EuroSociAL. Väčší dôraz by sa mal klásť na podporovanie sociálnych záchranných sietí a ďalších akcií, ktoré vedú k rýchlo dosiahnuteľným hmatateľným výsledkom a preto majú proticyklický účinok. Komisia by mala posúdiť, či by sa v rámci prebiehajúcich politických dialógov nemalo poskytnúť viac príležitostí pre inštitucionálne partnerstvá (družobná spolupráca – twinning).[7] To by malo podnietiť prenos know-how a podporiť výmenu skúseností a osvedčených postupov medzi orgánmi.

- Keďže rad krajín v regióne začal spoluprácu s chudobnejšími krajinami, mali by sa preskúmať ďalšie príležitosti pre spoluprácu medzi južnými krajinami a trojstrannú spoluprácu. EÚ by sa mala zapájať do trojstrannej spolupráce s partnermi z Latinskej Ameriky a z ostatných regiónov, aby sa spojili sily na účel dosiahnutia rozvojových cieľov tisícročia a aby sa mohlo čeliť nadregionálnym hrozbám.

Odporúčania

- Vytvárať programy spolupráce s latinskou amerikou zamerané na udržateľný rast s nízkymi emisiami uhlíka, zamestnanosť a lepšie rozloženie príjmov a na zmierňovanie dôsledkov krízy.

- Využiť priebežné hodnotenie na preskúmanie možností väčšej rôznorodosti nástrojov a prispôsobiť činnosť komisie v oblasti spolupráce rôznym potrebám, a to:

  – pokračovať v zameriavaní finančných zdrojov poskytovaných z nástroja na rozvojovú spoluprácu na najchudobnejšie krajiny a potreby najslabších skupín obyvateľstva,

  – zlepšovať spoluprácu, najmä v oblasti sociálnej súdržnosti a regionálnej integrácie prostredníctvom programov zameraných na uspokojovanie vznikajúcich potrieb a na zabezpečenie viac hmatateľných výsledkov,

  – hľadať možnosti posilnenia spolupráce vo vedomostnej a inovačnej oblasti, akou je napríklad výskum a vyššie vzdelávanie, veda, technika a obnoviteľná energia,

  – zohľadňovať zmenu klímy v programoch rozvoja a spolupráce, a to z hľadiska prispôsobovania sa tejto zmene a zmierňovania jej dôsledkov, ako aj z hľadiska boja proti odlesňovaniu,

---

6 Revidovaný Finančný nástroj pre spoluprácu s industrializovanými krajinami (navrhnutý Európskou komisiou), ktorý povoľuje financovanie činností neoficiálnej rozvojovej pomoci (ktoré nepatria do oficiálnej rozvojovej pomoci) v rozvojových krajinách.

7 Twinning je spoločný projekt medzi spolupracujúcimi partnermi zameraný na dosiahnutie konkrétnych použiteľných výsledkov.

– rozvíjať nové formy spolupráce v rámci ici+.

- V rámci obnoveného programu eurosocial preskúmať možnosti pre inštitucionálne partnerstvá a trojstrannú spoluprácu.
- Zintenzívniť spoluprácu v oblasti spravodlivosti, slobody a bezpečnosti.

4. SMEROVANIE K NADCHÁDZAJÚCEMU SAMITU EÚ-LAK V MÁJI 2010

Samit EÚ-LAK v Španielsku bude krokom vpred v obnovenom strategickom partnerstve medzi oboma regiónmi a zameria sa na inovácie a technológie ako hybnú silu udržateľného rozvoja a sociálnej inklúzie. Bude príležitosťou na posúdenie pokroku pri realizácii záväzkov prijatých na predchádzajúcom samite, ako je vytvorenie Nadácie EÚ-LAK určenej na podnietenie diskusie o spoločných stratégiách, a činnosti na podporenie partnerstva v oboch regiónoch a zlepšenie jeho viditeľnosti, ako aj dosiahnutie ďalšieho pokroku pri vytváraní priestoru vedomostí EÚ-LAK.

Odporúčania

- Zabezpečiť, aby bol na samite braný do úvahy dosah krízy, najmä na zamestnanosť a sociálne otázky, a aby sa dospelo k uskutočniteľným záverom.
- Sprevádzkovať investičný nástroj pre latinskú ameriku (laif).
- Zintenzívniť dialóg a spoluprácu medzi oboma regiónmi v oblasti technológií s nízkymi emisiami uhlíka, ekologických technológií a inovácií konkrétnymi opatreniami vrátane zväčšenia inštitucionálnej kapacity na spoluprácu v oblasti vedy a technológie v danom regióne.
- Zaznamenať vytvorenie nadácie eú-lak.
- Povzbudiť spoluprácu v otázkach spoločného záujmu medzi latinskou amerikou a karibikom.

5. ZÁVERY

V poslednom desaťročí sa EÚ a Latinská Amerika zaviazali k upevneniu svojich vzťahov v rámci strategického partnerstva EÚ-LAK. Toto oznámenie predkladá rad odporúčaní, ktorých realizácia bude závisieť od všetkých zainteresovaných. Komisia vyzýva Radu a Európsky parlament, aby preskúmali tieto odporúčania, a to najmä v rámci príprav na nadchádzajúci samit EÚ-LAK v Španielsku v máji 2010. Komisia navrhuje, aby sa oznámenie prediskutovalo s latinskoamerickými partnermi, čo by mohlo prispieť k podnieteniu diskusie o spôsoboch posilnenia spojenectva medzi EÚ a Latinskou Amerikou.